ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.12.2018
COM(2018) 856 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΘΕΩΡΗΣΗΣ

{SWD(2018) 496 final}

I. Εισαγωγή

Το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης προσφέρει σημαντικά οφέλη στους πολίτες και ενισχύει τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς δεσμούς μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της. Ταυτόχρονα, το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης συνεπάγεται επίσης ευθύνες για τη διατήρηση της προόδου που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο του διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων και για τη διασφάλιση ενός καλά διαχειριζόμενου περιβάλλοντος μετανάστευσης και ασφάλειας, μεταξύ άλλων μέσω μιας πολιτικής θεωρήσεων που ευθυγραμμίζεται με το κεκτημένο της ΕΕ.

Η παρούσα δεύτερη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης απορρέει από το καθήκον της Επιτροπής να παρακολουθεί τη συνεχή εκπλήρωση των απαιτήσεων για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων από τρίτες χώρες και να υποβάλλει έκθεση, τουλάχιστον μία φορά ανά έτος[1], σχετικά με τα εν λόγω ζητήματα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η περίοδος αξιολόγησης ξεκινά με την ημερομηνία έγκρισης της πρώτης έκθεσης στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης[2], τον Δεκέμβριο του 2017. Όσον αφορά το γεωγραφικό εύρος, η έκθεση εξακολουθεί να καλύπτει τις χώρες που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τους διάλογους ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων. Η παρούσα έκθεση εξακολουθεί να εστιάζει σε συγκεκριμένους τομείς[3] όπου απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της επιτευχθείσας προόδου. Επομένως, όπως στην περίπτωση της πρώτης έκθεσης στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, δεν καλύπτονται από την παρούσα έκθεση κριτήρια αξιολόγησης με σταθερές επιδόσεις υλοποίησης.

Το στατιστικό μέρος της παρούσας έκθεσης καλύπτει τα 26 κράτη μέλη που εφαρμόζουν τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1806 και τις τέσσερις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (εφεξής «χώρος

---

1 Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39.

2 COM(2017) 815 final.

3 Όπως και πέρσι, οι συγκεκριμένοι τομείς προσδιορίζονται σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων για κάθε χώρα. Στην παρούσα έκθεση, δίνεται έμφαση στους εξής συγκεκριμένους τομείς: Αλβανία (παράτυπη μετανάστευση, επιβολή του νόμου, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα), Βοσνία-Ερζεγοβίνη (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), Μαυροβούνιο (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα), Σερβία (παράτυπη μετανάστευση, πολιτική θεωρήσεων, οργανωμένο έγκλημα, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), Μολδαβία (παράτυπη μετανάστευση, καταπολέμηση της διαφθοράς), Γεωργία (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα, καταπολέμηση της διαφθοράς) και Ουκρανία (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα, καταπολέμηση της διαφθοράς). Η Επιτροπή εξακολουθεί επίσης να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης που σχετίζονται με την ασφάλεια των εγγράφων, καθώς και με την καταπολέμηση των διακρίσεων και την κατάσταση των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Όσον αφορά την ευρύτερη κατάσταση στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων και της δικαιοσύνης, η οποία είναι επίσης σημαντική για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων ως προς την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί και να υποβάλλει εκθέσεις στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τη διεύρυνση της ΕΕ όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που απολαύουν καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και στο πλαίσιο της εφαρμογής των αντίστοιχων συμφωνιών σύνδεσης όσον αφορά τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης.

Σένγκεν+»)[4]. Η αξιολόγηση συγκεκριμένων τομέων βασίζεται κατά κύριο λόγο στις πληροφορίες που παρέχονται στη Eurostat[5] από τις χώρες του χώρου Σένγκεν+, τις πληροφορίες που παρέχουν οι οργανισμοί της ΕΕ (Ευρωπόλ, eu-LISA, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής και Eurojust) και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης και των χωρών που υπάγονται σε καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Η παρούσα έκθεση συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, στο οποίο παρέχονται αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τις εξελίξεις που αφορούν τους συγκεκριμένους τομείς.

II. Αξιολόγηση των συγκεκριμένων τομέων σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων

II.1 Δυτικά Βαλκάνια

Αλβανία

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ 2016 και 2017, ο συνολικός αριθμός περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκε κατά 13 % (από 30 305 σε 34 310). Ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής αυξήθηκε επίσης κατά περίπου 11 % (από 33 445 περιπτώσεις παράνομης διαμονής το 2016 σε 37 325 το 2017). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι τάσεις για τις προκλήσεις παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, υποδεικνύουν μείωση του αριθμού των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου και των περιπτώσεων παράνομης διαμονής[6]. Όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου, το πρώτο εξάμηνο του 2018 μειώθηκαν κατά 32 % σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2017 (από 12 635 σε 8 525). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανήλθε σε 5,19 % το 2017 (αύξηση σε σχέση με το 2016, κατά το οποίο ανήλθε σε 2,12 %)[7]. Οι διαδικασίες επανεισδοχής και επιστροφής λειτουργούν ικανοποιητικά, δεδομένου ότι η χώρα ανταποκρίνεται ταχέως στις αιτήσεις επανεισδοχής που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη, τόσο για τους υπηκόους τους όσο και για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Το ποσοστό επιστροφής (άνω του 100 %[8] το 2017), δείχνει ότι οι Αλβανοί υπήκοοι για τους οποίους

---

4 Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία, καθώς και Ελβετία, Νορβηγία, Λιχτενστάιν και Ισλανδία.

5 Τα στατιστικά στοιχεία της Eurostat επικαιροποιούνται συνεχώς, ενώ οι αρχές των χωρών του χώρου Σένγκεν + παρέχουν ακριβέστερα στοιχεία με την πάροδο του χρόνου. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος αυτού, τα στατιστικά στοιχεία για τα προηγούμενα έτη (συμπεριλαμβανομένης της περιόδου που καλύπτεται από την πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης) επικαιροποιήθηκαν αναδρομικά με τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες πληροφορίες κατά τη σύνταξη.

6 Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής έως τα μέσα του 2018. Τα στατιστικά στοιχεία της Eurostat διατίθενται μόνο σε ετήσια βάση (εκτός από τα δεδομένα για το άσυλο).

7 Αυτό σημαίνει ότι για το 93,78 % των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν εκδόθηκαν αρνητικές αποφάσεις από τις αρμόδιες αρχές ασύλου. Αυτό αντιστοιχεί σε 24 603 αιτήσεις ασύλου από τις 26 235 αιτήσεις ασύλου που υπέβαλαν Αλβανοί υπήκοοι στον χώρο Σένγκεν+ το 2017.

8 Ο αριθμός των ατόμων που επιστρέφουν σε ένα δεδομένο έτος συγκρίνεται με τον αριθμό των εντολών επιστροφής κατά το ίδιο έτος. Το ποσοστό επιστροφής που υπερβαίνει το 100 % υποδεικνύει ότι η χώρα αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις εκκρεμότητες των προηγούμενων ετών.

εκδόθηκε διαταγή εγκατάλειψης πράγματι επιστράφηκαν (29 850 το 2017). Το συγκεκριμένο ικανοποιητικό αποτέλεσμα θα πρέπει να διατηρηθεί.

Η Αλβανία έχει λάβει μέτρα που περιγράφονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης, ιδίως των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από Αλβανούς υπηκόους. Η Αλβανία έχει επιτύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα στο πλαίσιο της εφαρμογής σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης, το οποίο δίνει έμφαση στην επιχειρησιακή συνεργασία στους τομείς της διαχείρισης της παράτυπης μετανάστευσης, της ταυτοποίησης και προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων, καθώς και της καταπολέμησης της απάτης σχετικά με έγγραφα. Εξακολούθησε να εντείνει την επιχειρησιακή συνεργασία με τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από την παράτυπη μετανάστευση. Για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, οι αλβανικές αρχές διοργάνωσαν εκστρατείες ευαισθητοποίησης που προβλήθηκαν σε όλους τους εθνικούς τηλεοπτικούς σταθμούς.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Οι αλβανόφωνες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος δραστηριοποιούνται συνήθως σε πολλά είδη εγκληματικών πράξεων και εξακολουθούν να αναπτύσσουν ευρύ φάσμα εγκληματικών δραστηριοτήτων στην ΕΕ. Αυτές οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος διακινούν ηρωίνη σε μεγάλες ποσότητες και συνεργάζονται με τουρκικές και αλβανόφωνες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος κατά μήκος των οδών διακίνησης. Αρκετές σημαντικές τοποθεσίες στην Αλβανία αποτέλεσαν πηγή ριζοσπαστικοποίησης και στρατολόγησης, αλλά σημειώθηκε μείωση των αναχωρήσεων στρατολογημένων αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών σε ζώνες συγκρούσεων στη Συρία και το Ιράκ.

Η Αλβανία έλαβε περαιτέρω μέτρα για να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών που καταβάλλουν οι οικείες αρχές επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, όπως περιγράφεται στα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν σύμφωνα με την πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Το σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της κάνναβης εγκρίθηκε στα τέλη Μαΐου του 2018. Η συμφωνία εργασίας μεταξύ της Αλβανίας και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας μονογραφήθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2018. Η συγκεκριμένη συμφωνία θα καταστήσει δυνατή την παροχή σημαντικής εμπειρογνωμοσύνης στις αλβανικές αρχές για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Η Αλβανία έχει συνάψει συμφωνία εργασίας με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου και συμμετέχει στο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της ΕΕ από τον Φεβρουάριο του 2018. Την 1η Νοεμβρίου 2018 το αλβανικό κοινοβούλιο επικύρωσε τη συμφωνία σύνδεσης με την Ευρωπόλ, επιτρέποντας την τοποθέτηση αξιωματικού συνδέσμου της Ευρωπόλ στην Αλβανία στις αρχές του 2019. Τον Οκτώβριο του 2018 υπεγράφη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Eurojust και της Αλβανίας.

Μολονότι ο νέος νόμος για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, που εκδόθηκε το 2017, ενίσχυσε το συνολικό νομοθετικό πλαίσιο, η Αλβανία τέθηκε υπό ενισχυμένη παρακολούθηση μετά

την έγκριση της έκθεσης Moneyval.[9] Τον Σεπτέμβριο του 2018 η κυβέρνηση ενέκρινε σχέδιο δράσης για την τήρηση των συστάσεων της έκθεσης Moneyval.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Παρά το γεγονός ότι έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος στην εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη διασφάλιση της βελτίωσης και της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- περαιτέρω ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διώξεων και των προσπαθειών που καταβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος·
- ταχεία εφαρμογή των συστάσεων της έκθεσης Moneyval σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

<u>Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας</u>

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ 2016 και 2017, ο συνολικός αριθμός περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκε κατά 28 % (από 2 495 περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου το 2016 σε 3 200 περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου το 2017). Ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής αυξήθηκε επίσης κατά 43 % το 2017 (6 555) σε σχέση με το 2016 (4 595). Όσον αφορά τις τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, σημειώθηκε αύξηση στον αριθμό των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου ενώ δεν συνέβη το ίδιο για τις περιπτώσεις παράνομης διαμονής. Όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου, το πρώτο εξάμηνο του 2018 υποβλήθηκαν 2 360 αιτήσεις ασύλου, οι οποίες αντιπροσωπεύουν μείωση κατά 39 % σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2017, κατά το οποίο υποβλήθηκαν συνολικά 3 860 αιτήσεις ασύλου. Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου παρέμεινε χαμηλό (0,81 % το 2016 και 1,45 % το 2017). Οι διαδικασίες επανεισδοχής και επιστροφής λειτουργούν ικανοποιητικά και θα πρέπει να διατηρηθούν στο μέλλον. Το ποσοστό επιστροφής (το οποίο ανήλθε στο 130 % το 2017) δείχνει ότι οι υπήκοοι της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας για τους οποίους εκδόθηκε διαταγή εγκατάλειψης πράγματι επιστράφηκαν (5 580 το 2017).

Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας εξακολούθησε να λαμβάνει τα μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, ιδίως όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης

[9] https://rm.coe.int/moneyval-56th-plenary-report-august-2018-eng-fin/16808d593a.

μετανάστευσης. Οι συνοριακοί έλεγχοι και οι αυστηρότεροι έλεγχοι των εγγράφων έχουν ενισχυθεί. Το Υπουργείο Εσωτερικών διοργάνωσε εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τη συνοριακή αστυνομία όσον αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εφαρμογή των σχεδίων δράσης για τη βελτίωση της παροχής βοήθειας προς τους ευάλωτους πληθυσμούς έχει ενισχυθεί, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη διατήρηση των μέτρων.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας δραστηριοποιούνται στη διακίνηση και τη διανομή ναρκωτικών. Ορισμένες είναι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που δραστηριοποιούνται σε πολλά είδη εγκληματικών πράξεων και εμπλέκονται σε άλλες μορφές διακίνησης (εμπορευμάτων, τσιγάρων). Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας παραμένει πηγή αρχαιολογικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών αντικειμένων τα οποία αποτελούν προϊόντα παράνομης διακίνησης προς την ΕΕ. Τα δίκτυα παράνομης διακίνησης μεταναστών δραστηριοποιούνται σε παραμεθόριες περιοχές, ιδίως με την Ελλάδα και τη Σερβία, παρά τις πολυάριθμες συλλήψεις καθόλη τη διάρκεια του έτους.

Το Υπουργείο Εσωτερικών πραγματοποίησε επιχειρήσεις για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και συνέχισε τις δραστηριότητές του για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Συστάθηκε εθνική ομάδα εργασίας και κινητές ομάδες για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και την υποστήριξη της έγκαιρης αναγνώρισης δυνητικών θυμάτων. Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και το Μαυροβούνιο υπέγραψαν συμφωνία συνεργασίας στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας έχει αναπτύξει το δικό της σύστημα αξιολόγησης απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, καθώς και αντίστοιχο περιφερειακό σύστημα σε συνεργασία με τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Η συνεργασία των αρχών επιβολής του νόμου με εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων, την Ιταλία και τη Σλοβενία έχει βελτιωθεί, όπως και η επιχειρησιακή συνεργασία με την Ευρωπόλ. Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας έχει ορίσει εισαγγελέα-σύνδεσμο, ο οποίος έχει αποσπαστεί στη Eurojust από τον Νοέμβριο του 2018.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- περαιτέρω ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών που καταβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος, ιδίως όσων εμπλέκονται στη διακίνηση ναρκωτικών, και δημιουργία αξιόπιστου ιστορικού επιδόσεων·
- επίσπευση των ερευνών και της άσκησης διώξεων κατά ομάδων οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δραστηριοποιούνται στην παράνομη διακίνηση μεταναστών.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις παράτυπης μετανάστευσης, δεν σημειώθηκε αύξηση του αριθμού περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου μεταξύ 2016 και 2017 (από 5 150 σε 5 145), ενώ ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής αυξήθηκε ελαφρώς, κατά περίπου 13 % (από 3 645 σε 4 135). Όσον αφορά τις τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, σημειώνεται αύξηση στον αριθμό των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου, ενώ δεν συνέβη το ίδιο για τις περιπτώσεις παράνομης διαμονής. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 υποβλήθηκαν 1 080 αιτήσεις ασύλου από υπηκόους της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, γεγονός που αντιπροσωπεύει μείωση κατά 27 % σε σύγκριση με την ίδια περίοδο κατά το 2017, κατά την οποία υποβλήθηκαν συνολικά 1 485 αιτήσεις ασύλου. Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανερχόταν σε 3,10 % το 2016, αλλά το 2017 αυξήθηκε στο 5,66 %. Η απόφαση της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης να χορηγήσει καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης σε Κινέζους υπηκόους (απόφαση που ισχύει από τον Μάιο του 2018) θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης. Όσον αφορά τις διαδικασίες επανεισδοχής και επιστροφής, η συνεργασία λειτουργεί ικανοποιητικά. Το ποσοστό επιστροφής παραμένει ικανοποιητικό , αλλά θα πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω σε όλα τα κράτη μέλη (το οποίο ανήλθε σε 72 % το 2017, κατά το οποίο επιστράφηκαν πράγματι 2 680 υπήκοοι της Βοσνίας).

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη έχει λάβει μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Η στρατηγική και το σχέδιο δράσης για τη μετανάστευση και το άσυλο (2016-2020) έχουν τεθεί σε εφαρμογή. Διεξήχθησαν ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Στις 15 Μαΐου 2018 το Συμβούλιο των Υπουργών ενέκρινε σχέδιο δράσης για επείγοντα μέτρα. Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης επηρεάστηκε από την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων επιπέδων διακυβέρνησης. Συγκεκριμένα, η συνοριακή αστυνομία επηρεάστηκε από το συγκεκριμένο ζήτημα και επί του παρόντος είναι υποστελεχωμένη.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που αποτελούν συχνότερα αντικείμενο καταγγελιών για οργανωμένα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας στην ΕΕ, καθώς και για εμπορία ανθρώπων και παράνομη διακίνηση ναρκωτικών. Επιπλέον, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη αποτελεί χώρα προορισμού για οχήματα που έχουν κλαπεί σε διάφορα κράτη μέλη. Στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά αποθέματα όπλων, γεγονός που συνιστά κίνδυνο στο πλαίσιο της διακίνησης πυροβόλων όπλων. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη ενέκρινε νέα στρατηγική για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και εφαρμόζει το σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Οι αρχές συνέχισαν να αυξάνουν την ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και τη διεξαγωγή ερευνών. Ωστόσο, απαιτούνται βελτιώσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότερη δικαστική συνέχεια. Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης 2016-2019 για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

συνεχίζεται. Τον Μάιο του 2017 υπογράφηκε συμφωνία για την τοποθέτηση αξιωματικού συνδέσμου στην Ευρωπόλ. Μέχρι στιγμής, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν έχει ορίσει το εθνικό σημείο επαφής που προβλέπεται στη συμφωνία για την επιχειρησιακή συνεργασία με την Ευρωπόλ. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν μπορεί να στείλει τον οικείο αξιωματικό σύνδεσμο στην Ευρωπόλ έως ότου οριστεί εθνικό σημείο επαφής.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής, ιδίως όσον αφορά την παράτυπη μετανάστευση. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- αύξηση της αποτελεσματικής και βιώσιμης κατανομής επαρκών πόρων για τη διαχείριση των συνόρων και περαιτέρω ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων, επίσης και στο πλαίσιο μέτρων αναγνώρισης και καταγραφής, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- διορισμός εθνικού σημείου επαφής, όπως απαιτείται στη συμφωνία συνεργασίας με την Ευρωπόλ·
- ανάγκη περαιτέρω προσπαθειών για την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με συντονισμένο τρόπο από τις αρχές επιβολής του νόμου.

<u>Μαυροβούνιο</u>

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, ο αριθμός των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκε κατά περίπου 63 % (από 335 σε 545) μεταξύ 2016 και 2017, ενώ ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής αυξήθηκε επίσης κατά 42 % το 2017 (810 το 2017 έναντι 570 το 2016). Ωστόσο, τα αριθμητικά στοιχεία παραμένουν χαμηλά σε απόλυτους όρους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, υποδεικνύουν μικρή αύξηση του αριθμού των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου και των περιπτώσεων παράνομης διαμονής. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 υποβλήθηκαν 330 αιτήσεις ασύλου από υπηκόους του Μαυροβουνίου, γεγονός που αντιπροσωπεύει μείωση κατά 38 % σε σύγκριση με την ίδια περίοδο κατά το 2017, κατά την οποία υποβλήθηκαν συνολικά 530 αιτήσεις ασύλου. Συνολικά, καθόλη τη διάρκεια του 2017 υποβλήθηκαν συνολικά 970 αιτήσεις ασύλου, έναντι 1 830 το 2016 (μείωση κατά 47 %). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου είναι χαμηλό (0,96 % το 2016 και 2,10 % το 2017). Οι διαδικασίες επανεισδοχής και επιστροφής λειτουργούν ικανοποιητικά, δεδομένου ότι η χώρα ανταποκρίνεται ταχέως στις αιτήσεις επανεισδοχής που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη, τόσο για τους υπηκόους τους όσο και για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Το ποσοστό επιστροφής (άνω του 100 % το 2017), δείχνει ότι οι υπήκοοι του Μαυροβουνίου για τους οποίους εκδόθηκε διαταγή εγκατάλειψης της ΕΕ πράγματι επιστράφηκαν (820 το 2017) και αυτό θα πρέπει να συνεχιστεί.

Το Μαυροβούνιο έχει λάβει μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Αν και δεν διοργάνωσε εκστρατεία στα μέσα ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις

που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης το 2018, προβλέπεται μια εκστρατεία για το 2019. Τον Μάρτιο του 2018 η κυβέρνηση ενέκρινε νέο σχέδιο δράσης στο πλαίσιο της στρατηγικής σχετικά με την επανένταξη προσώπων που επιστρέφουν στο πλαίσιο της συμφωνίας επανεισδοχής, προκειμένου να βελτιωθεί η επανένταξη των υπηκόων των οποίων γίνεται επανεισδοχή. Το νομικό πλαίσιο για τη νόμιμη και παράτυπη μετανάστευση ευθυγραμμίστηκε με το πλαίσιο της ΕΕ με την έκδοση του νέου νόμου για τους αλλοδαπούς, τον Φεβρουάριο του 2018. Ο νόμος για τη διεθνή και προσωρινή προστασία των αλλοδαπών τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018.

Το Μαυροβούνιο θέσπισε καθεστώς υπηκοότητας για επενδυτές στις 22 Νοεμβρίου 2018. Το καθεστώς υπηκοότητας για επενδυτές θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης, καθώς θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους μετανάστευσης και ασφάλειας. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εφαρμόζεται η κατάλληλη δέουσα επιμέλεια και οι έλεγχοι ασφάλειας.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας η διέλευση ναρκωτικών μέσω του Μαυροβουνίου προς την ΕΕ. Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος δραστηριοποιούνται στη διακίνηση κάνναβης και κοκαΐνης (με απευθείας συνδέσμους με εγκληματικές ομάδες στη Νότια Αμερική). Παρά την επιτυχία πολλών πρωτοβουλιών που έλαβαν οι αρχές του Μαυροβουνίου για τη μείωση του επιπολασμού των πυροβόλων όπλων, αυτά εξακολουθούν να είναι ευρέως διαθέσιμα. Το Μαυροβούνιο αποτελεί σημαντική χώρα διέλευσης και πιθανή πηγή παραποιημένων και λαθραίων τσιγάρων.

Το Μαυροβούνιο έχει εδραιωμένη συνεργασία με την Ευρωπόλ και την Ιντερπόλ. Η αστυνομική συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ ενισχύεται σταθερά, όπως φαίνεται από τις πρόσφατες κοινές αστυνομικές επιχειρήσεις. Η συνεργασία με τη Eurojust διεξάγεται επίσης ομαλά και το 2018 το Μαυροβούνιο έχει συμμετάσχει σε 16 καταγεγραμμένες υποθέσεις της Eurojust. Αρκετές έρευνες σχετικά με ποινικές υποθέσεις υψηλού προφίλ διεξάγονται από το 2017, στις οποίες η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες διώκεται ως αυτοτελές έγκλημα. Τον Ιούλιο του 2018 το Μαυροβούνιο ενέκρινε τροποποιήσεις στον νόμο περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και στον νόμο περί διεθνών περιοριστικών μέτρων. Προκειμένου να βελτιωθεί η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών, συστάθηκε ειδικό τμήμα στις αστυνομικές υπηρεσίες. Στις 20 Ιουλίου 2018 το Μαυροβούνιο και η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας υπέγραψαν συμφωνία συνεργασίας στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Ο αριθμός των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων που διερευνήθηκαν και διώχθηκαν παραμένει χαμηλός.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- εδραίωση του ιστορικού επιδόσεων στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, της διακίνησης

ναρκωτικών, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της διαφθοράς στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας.

Σερβία

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις παράτυπης μετανάστευσης, δεν σημειώθηκε αύξηση του αριθμού περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου μεταξύ 2016 και 2017 (από 8 070 σε 7 910), ενώ ο αριθμός των υπηκόων της Σερβίας που διαπιστώθηκε ότι διαμένουν παράνομα αυξήθηκε κατά 31 % μεταξύ 2016 και 2017 (από 11 180 σε 14 665 το 2017). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, υποδεικνύουν αύξηση του αριθμού των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου και των περιπτώσεων παράνομης διαμονής. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 υποβλήθηκαν 3 460 αιτήσεις ασύλου από υπηκόους της Σερβίας, γεγονός που αντιπροσωπεύει μείωση κατά 20 % σε σύγκριση με την ίδια περίοδο κατά το 2017, κατά την οποία υποβλήθηκαν συνολικά 4 375 αιτήσεις ασύλου. Ο συνολικός αριθμός αιτήσεων ασύλου το 2017 ανήλθε σε 8 325, μειωμένος κατά 38 % σε σχέση με το 2016, κατά το οποίο υποβλήθηκαν 13 515 αιτήσεις. Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου παραμένει χαμηλό (1,57 % το 2016 και 3,23 % το 2017). Το ποσοστό επιστροφής (άνω του 100 % το 2017), δείχνει ότι οι Σέρβοι υπήκοοι για τους οποίους εκδόθηκε διαταγή εγκατάλειψης στην ΕΕ πράγματι επιστράφηκαν (7 920 το 2017). Η συνεργασία της Σερβίας για την επανεισδοχή και την επιστροφή των υπηκόων της λειτουργεί ικανοποιητικά και θα πρέπει να συνεχιστεί. Ωστόσο, η συνεχής παράλειψη εφαρμογής της διάταξης σχετικά με τους υπηκόους τρίτων χωρών της συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ ΕΕ και Σερβίας παραμένει ανησυχητική, ιδίως για τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία.

Η Σερβία έχει λάβει μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Από τον Σεπτέμβριο του 2017 έχει τοποθετηθεί στο Βελιγράδι περιφερειακός αξιωματικός σύνδεσμος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής.

Η Επιτροπή εξέφρασε τις ανησυχίες της σχετικά με το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης που χορηγείται σε υπηκόους του Ιράν από τη Σερβία, στην πρώτη της έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2017. Λόγω του σημαντικού αριθμού υπηκόων του Ιράν που κάνουν κατάχρηση του καθεστώτος μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης στη Σερβία με πρόθεση περαιτέρω μετακίνησης στην ΕΕ, η απόφαση αυτή ήταν ιδιαίτερα επιζήμια για την ασφαλή διαχείριση της μετανάστευσης. Από τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι, από τις 2 Σεπτεμβρίου 2017 έως τις 16 Οκτωβρίου 2018, καταγράφηκαν 46 493 Ιρανοί υπήκοοι κατά την είσοδο, ενώ κατά την έξοδο καταγράφηκαν 33 568. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή κρίνει θετικά την ανακοίνωση της Σερβίας για τον τερματισμό του οικείου καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για Ιρανούς υπηκόους, που ισχύει από τις 17 Οκτωβρίου 2018. Το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης που χορηγείται από τη Σερβία σε άλλες χώρες οι οποίες βρίσκονται στον κατάλογο υποχρέωσης θεώρησης της ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας λόγω πιθανών μεταναστευτικών κινδύνων και κινδύνων για την ασφάλεια και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης. Ένας τέτοιος κίνδυνος παρατηρήθηκε πρόσφατα σε σχέση με τους υπηκόους της Ινδίας, με ενδείξεις κατάχρησης του καθεστώτος

απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης της Σερβίας με τρόπο παρόμοιο με αυτόν που παρατηρήθηκε με τους Ιρανούς υπηκόους. Επιπλέον, η διαδικασία έκδοσης θεωρήσεων θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμιστεί με τα πρότυπα της πολιτικής θεωρήσεων της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τους ελέγχους των αιτούντων θεώρηση, λόγω των μεταναστευτικών κινδύνων και των κινδύνων ασφάλειας.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, οι Σέρβοι υπήκοοι εξακολουθούν να αναφέρονται ως μίας από τις ιθαγένειες που αποτελούν συχνότερα αντικείμενο καταγγελιών για οργανωμένα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας στην ΕΕ, ιδίως στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Ιταλία. Οι Σέρβοι υπήκοοι εξακολουθούν να συμπεριλαμβάνονται επίσης στα συχνότερα θύματα εμπορίας ανθρώπων με προέλευση από την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που αποτελούνται από Ιρανούς πολίτες εμπλέκονται στη διακίνηση ηρωίνης κατά μήκος της συγκεκριμένης διαδρομής, καθώς και της διαδρομής του νότιου Καυκάσου. Στη Σερβία εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά αποθέματα όπλων, κάτι που συνιστά κίνδυνο στο πλαίσιο της διακίνησης πυροβόλων όπλων.

Προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, ο νόμος για την οργάνωση και τη δικαιοδοσία των κρατικών αρχών όσον αφορά την καταστολή του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της διαφθοράς, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάρτιο του 2018. Προκειμένου να ενισχύσει τη διοικητική της ικανότητα, τον Ιούνιο του 2018 η Σερβία ίδρυσε νέο οργανισμό συντονισμού για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η συμφωνία εργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας επικυρώθηκε τον Μάρτιο του 2018 και τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2018. Προπαρασκευαστικές εργασίες βρίσκονται σε εξέλιξη για την τοποθέτηση αξιωματικού συνδέσμου της Ευρωπόλ στη Σερβία.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής, ιδίως όσον αφορά την αντιμετώπιση της ανάγκης για μείωση της παράτυπης μετανάστευσης. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- περαιτέρω εναρμόνιση με την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ, η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη συνεχή εκπλήρωση του κριτηρίου αξιολόγησης για τη διαχείριση της μετανάστευσης·
- περαιτέρω ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
- ενίσχυση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ ΕΕ και Σερβίας για την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών·
- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- επικύρωση της συμφωνίας σύνδεσης με την Ευρωπόλ το συντομότερο δυνατόν, ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη τοποθέτηση του αξιωματικού συνδέσμου·
- συνέχιση της εντατικοποίησης των ερευνών βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, με σκοπό τη δημιουργία μακροχρόνιου ιστορικού τελεσίδικων καταδικαστικών αποφάσεων και την εξάρθρωση του οργανωμένου εγκλήματος·

II.2 Ανατολική Εταιρική Σχέση

Μολδαβία

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ 2016 και 2017, ο συνολικός αριθμός περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκε κατά 56 % (από 4 660 σε 7 270). Ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής αυξήθηκε ελαφρώς από 7 660 το 2016 σε 8 785 το 2017 (αύξηση κατά 15 %). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, υποδεικνύουν αύξηση του αριθμού των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου και σημαντική αύξηση των περιπτώσεων παράνομης διαμονής. Όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου, μετά από σημαντική μείωση άνω του 50 % μεταξύ 2016 και 2017 (από 3 675 σε 1 610), κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 καταγράφηκαν συνολικά 1 665 αιτήσεις, δηλαδή 128 % περισσότερες σε σχέση με την ίδια περίοδο το 2017 (730 αιτήσεις). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου είναι χαμηλό (1,48 % το 2016 και 1,35 % το 2017). Το ποσοστό επιστροφής (περίπου 83 % το 2017) έχει αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με το 2016 (περίπου 48 %), καθώς το 2017 επιστράφηκαν πράγματι 3 835 υπήκοοι της Μολδαβίας. Η συνεργασία για την επανεισδοχή και την επιστροφή με τη Μολδαβία λειτουργεί ικανοποιητικά και θα πρέπει να συνεχιστεί.

Η Μολδαβία εφαρμόζει το σχέδιο δράσης 2016-2020 στο πλαίσιο της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για τη μετανάστευση και το άσυλο κατά την περίοδο 2011-2020. Η Μολδαβία ενέτεινε τις προσπάθειές της για τη διοργάνωση στοχευμένων ενημερωτικών εκστρατειών για την αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης. Οι ευάλωτες κατηγορίες αποτελούν αντικείμενο συγκεκριμένης στόχευσης με ενημερωτικές εκστρατείες, μεταξύ άλλων, σχετικά με τον κίνδυνο υπέρβασης της επιτρεπόμενης διάρκειας διαμονής στον χώρο Σένγκεν+ και των κυρώσεων που συνδέονται με αυτόν. Τον Νοέμβριο του 2018, η Μολδαβία θέσπισε καθεστώς υπηκοότητας για επενδυτές, το οποίο θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης, καθώς θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους μετανάστευσης και ασφάλειας. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εφαρμόζεται η κατάλληλη δέουσα επιμέλεια και οι έλεγχοι ασφάλειας.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος στη Μολδαβία εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική απειλή για την ασφάλεια, ιδίως στην Αυστρία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Λετονία και την Πολωνία. Οι κυριότεροι τομείς δραστηριότητάς τους καλύπτουν τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, το παράνομο εμπόριο καπνού, τη διακίνηση ναρκωτικών (ηρωίνης), την απάτη που αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, την απάτη με κάρτες πληρωμών και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ειδικότερα, ρωσόφωνες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος χρησιμοποιούν τη Μολδαβία ως χώρα διέλευσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη μεταφορά τους στην ΕΕ. Οι κύριοι παράγοντες κινδύνου που συνδέονται με την τρομοκρατία είναι η χρήση του εδάφους της Μολδαβίας ως ζώνης διέλευσης προς τις ζώνες συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή, η ριζοσπαστικοποίηση και οι μισθοφορικές δραστηριότητες στην ανατολική Ουκρανία. Υπάρχει ένας διαρκώς αυξανόμενος αριθμός υπηρεσιών για το κυβερνοέγκλημα από τη

Μολδαβία και επιθέσεων κατά των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών, όπως επιθέσεις «μαύρων κουτιών».

Η Μολδαβία έχει λάβει ορισμένα μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης νέας νομοθεσίας κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της σύστασης λειτουργικών θεσμικών οργάνων για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της διεύρυνσης του πεδίου αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών που σχετίζονται με το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά την εξασφάλιση της εκπλήρωσης των κριτηρίων αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η έγκριση της δέσμης νόμων για τις δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις τον Ιούλιο του 2018 εγείρει ανησυχίες σχετικά με την πολιτική βούληση για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Οι νομικές πρωτοβουλίες στη δέσμη μέτρων περιλαμβάνουν μια κεφαλαιακή και δημοσιονομική αμνηστία, η οποία είχε αποσυρθεί στο παρελθόν από τη νομοθετική ημερήσια διάταξη έπειτα από κριτική, μεταξύ άλλων, από την ΕΕ. Περιλαμβάνουν επίσης την αποκαλούμενη «δέσμη μέτρων για τις επιχειρήσεις» η οποία επανεισάγει την «αποποινικοποίηση» πολλών οικονομικών εγκλημάτων.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, η Επιτροπή σημείωσε ότι η εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο εάν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα για τη διασφάλιση της συνεχούς και βιώσιμης εφαρμογής. Ωστόσο, ορισμένα από τα προτεινόμενα μέτρα δεν έχουν εφαρμοστεί. Απαιτούνται άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις αβάσιμες αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται από πολίτες της Μολδαβίας. Η Μολδαβία θα πρέπει να λάβει επίσης άμεσα μέτρα επειγόντως προκειμένου να διασφαλίσει την εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων·
- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας για την ταχεία μείωση του αριθμού των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από πολίτες της Μολδαβίας στον χώρο Σένγκεν+·
- ευθυγράμμιση των νόμων για τις δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις με τα πρότυπα της ΕΕ·
- ενίσχυση της εθνικής αρχής ακεραιότητας, με διορισμό του κατάλληλου αριθμού επιθεωρητών ακεραιότητας. Εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του συστήματος δήλωσης περιουσιακών στοιχείων σε σχέση με όλους τους παράγοντες στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας·
- εντατικοποίηση των προσπαθειών για τη δημιουργία ιστορικού επιδόσεων στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας, για την εφαρμογή της στρατηγικής ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και για την

εξασφάλιση διεξοδικής και αμερόληπτης δίωξης της τραπεζικής απάτης, της ανάκτησης των υπεξαιρεθέντων κεφαλαίων και της προσαγωγής όλων των υπευθύνων ενώπιον της δικαιοσύνης χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.

Γεωργία

Ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, διαχείριση της μετανάστευσης και άσυλο

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, ο αριθμός των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκε κατά περίπου 200 % (από 810 σε 2 655) μεταξύ 2016 και 2017, ενώ ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής παρουσίασε ελαφρά αύξηση μεταξύ 2016 (5 240) και 2017 (5 860). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, υποδεικνύουν σημαντική αύξηση του αριθμού των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου και αύξηση των περιπτώσεων παράνομης διαμονής. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου διπλασιάστηκε σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2017, με την υποβολή 9 680 αιτήσεων ασύλου κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 σε σύγκριση με τις 4 770 αιτήσεις κατά την ίδια περίοδο του 2017. Η Γερμανία και η Γαλλία αποτελούν τις κυριότερες χώρες που επηρεάζονται από τη συγκεκριμένη αύξηση. Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανήλθε σε 14,09 % το 2016 και σε 5,48 % το 2017, παρουσιάζοντας σημαντική μείωση. Η συνεργασία της Γεωργίας στον τομέα της επανεισδοχής και επιστροφής λειτουργεί ικανοποιητικά και θα πρέπει να συνεχιστεί. Το ποσοστό επιστροφής (περίπου το 63 % το 2017) έχει αυξηθεί σε σχέση με το 2016 (περίπου 56 %), καθώς το 2017 επιστράφηκαν πράγματι 4 560 υπήκοοι της Γεωργίας.

Η Γεωργία έχει λάβει μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και συνέχισε να αντιμετωπίζει την πρόκληση των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου και να αυξάνει την επιχειρησιακή συνεργασία με τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από την παράτυπη μετανάστευση.
Η Γεωργία εισήγαγε σημαντικές νομοθετικές αλλαγές για να αντιμετωπίσει τον αυξημένο αριθμό αιτήσεων ασύλου και να αποτρέψει την παράτυπη μετανάστευση, μεταξύ άλλων, την τροποποίηση του νόμου για τις αστικές πράξεις (ο οποίος περιορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την αλλαγή του επωνύμου) τον Απρίλιο του 2018. Η Γεωργία έχει σημειώσει πρόοδο στην υλοποίηση της μεταναστευτικής στρατηγικής για την περίοδο 2016-2020, καθώς και του σχετικού σχεδίου δράσης της. Το τρίτο κύμα της εντατικής ενημερωτικής εκστρατείας με χρηματοδότηση από την ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη της κατάχρησης των διαδικασιών χορήγησης ασύλου από την ΕΕ, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2018. Οι αρχές της Γεωργίας εξέδωσαν δίγλωσσο οδηγό για τη νόμιμη μετανάστευση και ανέπτυξαν μια εφαρμογή Σένγκεν/ΕΕ για κινητές συσκευές, προκειμένου να δώσουν στους υπηκόους της Γεωργίας τη δυνατότητα να υπολογίζουν την περίοδο παραμονής στον χώρο Σένγκεν+ και τις ημέρες που απομένουν για την αποφυγή της υπέρβασης της επιτρεπόμενης διάρκειας διαμονής.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από τη Γεωργία εξακολουθούν να αποτελούν μία από τις συχνότερα αναφερόμενες ιθαγένειες εκτός της ΕΕ οι οποίες εμπλέκονται σε δραστηριότητες σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος στην ΕΕ, κυρίως στη Γαλλία, την

Ελλάδα, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία και τη Σουηδία. Τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας εξακολουθούν να αποτελούν τα κύρια εγκλήματα στα οποία εμπλέκονται ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από τη Γεωργία, οι οποίες εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στον τομέα της νομιμοποίησης παρανόμων εσόδων. Η διακίνηση ναρκωτικών εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο προς στενή παρακολούθηση. Τα τελευταία έτη, οι αρχές της Γεωργίας κατόρθωσαν να εξαρθρώσουν ομάδες οργανωμένου εγκλήματος με έδρα τη Γεωργία.

Η Γεωργία έχει λάβει ορισμένα μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και ενίσχυσε τη συνεργασία σε διεθνές επίπεδο για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Η νέα εθνική στρατηγική καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος για την περίοδο 2017-2020 και το σχέδιο δράσης για την περίοδο 2017-2018 πρέπει να εφαρμόζονται με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο. Μετά τις περσινές συστάσεις, οι μεταρρυθμίσεις στην αστυνομία που αφορούν την αστυνόμευση βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών και την αστυνόμευση σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων, σημειώνουν πρόοδο, όπως και η δημιουργία του ενιαίου συστήματος ανάλυσης εγκλημάτων. Αστυνομικοί ακόλουθοι τοποθετούνται σε κράτη μέλη στρατηγικής σημασίας, ενώ συνάπτονται επίσης νέες συμφωνίες για την επιβολή του νόμου. Απαιτείται περαιτέρω ενισχυμένη αστυνομική συνεργασία με τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο προκειμένου να συνεχιστεί η μείωση των επιπτώσεων των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος από τη Γεωργία στην ΕΕ. Τον Μάρτιο του 2018 υπογράφηκε με την Ευρωπόλ το μνημόνιο συμφωνίας για την ασφαλή γραμμή επικοινωνίας και η συμφωνία σύνδεσης, ενώ τον Σεπτέμβριο του 2018 τοποθετήθηκε στην Ευρωπόλ αξιωματικός σύνδεσμος. Οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία συνεργασίας με τη Eurojust έχουν ολοκληρωθεί.

Συνολικά, η Γεωργία παρουσιάζει ικανοποιητικό ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς, αν και η διαφθορά στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας και η περαιτέρω συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών εξακολουθούν να αποτελούν τομείς με περιθώριο βελτίωσης. Ο μηχανισμός επαλήθευσης των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων, ο οποίος θεσπίστηκε τον Ιανουάριο του 2017, εφαρμόστηκε αποτελεσματικά και θα υποστηριχθεί περαιτέρω από την ΕΕ. Αν και η Γεωργία όρισε τη μονάδα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς της γενικής εισαγγελίας ως εθνική υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων τον Ιούλιο του 2018, θα πρέπει να συσταθεί ανεξάρτητη υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Μολονότι έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης, απαιτούνται περαιτέρω άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένου του αυξημένου αριθμού των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας με τις ενδιαφερόμενες χώρες για την ταχεία μείωση του αριθμού των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από πολίτες της Γεωργίας στον χώρο Σένγκεν+·
- ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων·

- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- συνέχιση της ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας των αρχών επιβολής του νόμου με στόχο την καταπολέμηση των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος από τη Γεωργία.
- ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης σχετικά με την αστυνόμευση βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών και της δημιουργίας ενιαίου συστήματος ανάλυσης εγκλημάτων κατά προτεραιότητα·
- συνέχιση της ενίσχυσης του πλαισίου καταπολέμησης της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης ανεξάρτητης υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Ουκρανία

Ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, διαχείριση της μετανάστευσης και άσυλο

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ 2016 και 2017, ο αριθμός περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκε κατά 47 % (από 22 495 περιπτώσεις απαγόρευσης σε 33 105 περιπτώσεις απαγόρευσης). Ο αριθμός των Ουκρανών που διαπιστώθηκε ότι διαμένουν παράνομα αυξήθηκε ελαφρώς (αύξηση κατά 13 %) το 2017 (33 485) σε σχέση με το 2016 (29 570). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι τάσεις μεταξύ του πρώτου εξαμήνου του 2017 και του πρώτου εξαμήνου του 2018, υποδεικνύουν σημαντική αύξηση του αριθμού των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου και καμία αύξηση των περιπτώσεων παράνομης διαμονής. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου μειώθηκε κατά 9 %, καθώς υποβλήθηκαν 4 710 αιτήσεις από Ουκρανούς, σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2017, κατά την οποία υποβλήθηκαν 5 280 αιτήσεις. Ο συνολικός αριθμός αιτήσεων ασύλου το 2017 ανήλθε σε 10 075, μειωμένος κατά 19 % σε σχέση με το 2016, κατά το οποίο υποβλήθηκαν 12 460 αιτήσεις ασύλου. Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανήλθε σε 20,41 % το 2016 και σε 16,24 % το 2017. Η συνεργασία για την επανεισδοχή και την επιστροφή λειτουργεί ικανοποιητικά και θα πρέπει να συνεχιστεί. Το ποσοστό επιστροφής παραμένει σταθερό (περίπου 79 % το 2017) καθώς το 2017 επιστράφηκαν πράγματι 25 330 υπήκοοι της Ουκρανίας.

Η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, ενώ η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών παραμένει ανεπαρκής. Έχει ολοκληρωθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της τρέχουσας στρατηγικής για ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων και προβλέπεται η σχεδίαση νέας στρατηγικής για την περίοδο 2020-2025 και σχεδίου δράσης έως την άνοιξη του 2019. Η Ουκρανία υλοποίησε ενημερωτική εκστρατεία σε ολόκληρη τη χώρα, με σκοπό την αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, η Ουκρανία αποτελεί χώρα διέλευσης για διάφορα παράνομα εμπορεύματα που διακινούνται προς την ΕΕ. Ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από την Ουκρανία εξακολουθούν να εμπλέκονται σε δραστηριότητες απάτης που αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, ιδίως στην παραγωγή και τη λαθραία διακίνηση παράνομων

προϊόντων καπνού στην ΕΕ. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ενεργές ομάδες παράνομης διακίνησης μεταναστών που διατηρούν υπήκοοι της Ουκρανίας από την Τουρκία και την Ελλάδα μέσω της διαδρομής των Δυτικών Βαλκανίων. Κυβερνοεγκληματίες ουκρανικής υπηκοότητας, ιδίως ρωσόφωνοι, εμπλέκονται ολοένα και περισσότερο σε εξαιρετικά εξελιγμένες επιχειρήσεις στον ψηφιακό υπόκοσμο.

Η Ουκρανία έχει λάβει ορισμένα μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Έχει συσταθεί ανώτερο δικαστήριο κατά της διαφθοράς, το οποίο όμως δεν είναι ακόμα πλήρως λειτουργικό. Η διαδικασία επιλογής των δικαστών κατά της διαφθοράς ξεκίνησε και προβλέπεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2019. Μια ομάδα διεθνών εμπειρογνωμόνων (δημόσιο συμβούλιο διεθνών εμπειρογνωμόνων) έχει οριστεί για την επιλογή δικαστών κατά της διαφθοράς, αλλά δεν διαθέτει επαρκή πρόσβαση σε πληροφορίες. Το σύστημα αυτόματης επαλήθευσης για ηλεκτρονικές δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων από δημόσιους υπαλλήλους έχει δημιουργηθεί και το λογισμικό επαλήθευσης λειτουργεί πλέον με σύνδεση του συστήματος με την πλειονότητα των κρατικών μητρώων. Παρά τη συγκεκριμένη πρόοδο, απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για τη δημιουργία πλήρως λειτουργικού συστήματος επαλήθευσης και για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των εκκρεμοτήτων στις δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων. Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ενισχύθηκαν με την πρόσφατη σύσταση νέου τμήματος καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος στην εθνική αστυνομία της Ουκρανίας.

Εξακολουθούν να εκκρεμούν μέτρα που προσδιορίζονται στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Η Ουκρανία μέχρι στιγμής δεν κατόρθωσε να ανακαλέσει τις νομοθετικές τροποποιήσεις του Μαρτίου 2017 που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης δήλωσης περιουσιακών στοιχείων στους ακτιβιστές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς. Οι συνεχιζόμενες επιθέσεις κατά τα τελευταία έτη κατά της κοινωνίας των πολιτών που εκθέτει τη διαφθορά εγείρουν ανησυχίες. Οι έρευνες για τις συγκεκριμένες επιθέσεις σημειώνουν βραδεία πρόοδο. Τα θεσμικά όργανα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η εθνική υπηρεσία για την καταπολέμηση της διαφθοράς και η ειδική εισαγγελία για την καταπολέμηση της διαφθοράς εξακολουθούν να λειτουργούν, αλλά οι ανησυχίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την ανεξαρτησία τους δεν έχουν αντιμετωπιστεί. Ο εκκρεμών έλεγχος της εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς εγείρει ανησυχίες λόγω του διορισμού των ελεγκτών με πολιτικά κριτήρια, γεγονός που απειλεί να υπονομεύσει τον ηγετικό ρόλο της υπηρεσίας. Δεν της έχει χορηγηθεί ακόμη ανεξάρτητη πρόσβαση σε παρακολούθηση τηλεφωνικών γραμμών. Η ικανότητά της να διεξάγει αποτελεσματικές έρευνες σε περίπλοκες υποθέσεις διαφθοράς παρεμποδίζεται από τη μη παροχή άμεσης και αυτοματοποιημένης πρόσβασης από την εθνική υπηρεσία για την πρόληψη της διαφθοράς στη βάση δεδομένων της για δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων, καθώς και από τις συντομευμένες προθεσμίες που ισχύουν για τις ποινικές έρευνες (οι οποίες καθιερώθηκαν το 2017 και ενισχύθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2018).

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Στην πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, η Επιτροπή σημείωσε ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων εξελίξεων, έπρεπε να ληφθούν άμεσα μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους υλοποίησης και της βιωσιμότητας των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά το κριτήριο αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Ωστόσο, ορισμένες από τις συστάσεις της πρώτης έκθεσης στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή και, ως εκ τούτου, απαιτούνται άμεσα μέτρα για να εξασφαλιστεί η συνεχής εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς. ***Επίσης απαιτούνται άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:***

- ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας με τις ενδιαφερόμενες χώρες για την ταχεία μείωση της παράτυπης μετανάστευσης από υπηκόους της Ουκρανίας στον χώρο Σένγκεν+·
- συνέχιση διοργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης·
- επείγουσα κατάργηση των τροποποιήσεων που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων στην κοινωνία των πολιτών και διασφάλιση του ότι η κοινωνία των πολιτών μπορεί να διαδραματίζει τον ρόλο που της αναλογεί χωρίς αδικαιολόγητες παρεμβάσεις·
- εξασφάλιση της ανεξαρτησίας, της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας του θεσμικού πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, μεταξύ άλλων, με διασφάλιση του ότι το ανώτερο δικαστήριο κατά της διαφθοράς θα καταστεί σύντομα πλήρως λειτουργικό και ότι το δημόσιο συμβούλιο διεθνών εμπειρογνωμόνων θα μπορεί να διαδραματίσει επαρκώς τον ρόλο του στη διαδικασία επιλογής·
- αποκατάσταση της ανεξαρτησίας και της αξιοπιστίας της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς·
- θέσπιση ενός πλήρως λειτουργικού συστήματος για την επαλήθευση των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων, ιδίως με τη διασφάλιση αυτοματοποιημένης πρόσβασης σε όλα τα μητρώα και τις βάσεις δεδομένων που απομένουν, για τη διαμόρφωση πειστικού ιστορικού επιδόσεων πράγματι επαληθευμένων δηλώσεων·
- ενίσχυση των ικανοτήτων της εθνικής αστυνομίας και βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου για την περαιτέρω αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, ιδίως του κυβερνοεγκλήματος.

III. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806, το οποίο επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να παρακολουθεί και να υποβάλλει έκθεση σχετικά με τη συνεχή εκπλήρωση των απαιτήσεων ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων από τρίτες χώρες, όπως στην πρώτη έκθεση, η Επιτροπή θεωρεί ότι, βάσει της ανάλυσης που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση και στο προσαρτώμενο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, εξακολουθούν να πληρούνται οι απαιτήσεις ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων για τις οικείες χώρες. Στην παρούσα έκθεση προσδιορίζονται περαιτέρω μέτρα —σε ορισμένες περιπτώσεις άμεσα μέτρα— που θα πρέπει να ληφθούν από συγκεκριμένες χώρες σε συγκεκριμένους τομείς, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεχής εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης. Σε περίπτωση που δεν πληρούται πλέον κάποια από τις απαιτήσεις, ο κανονισμός καθορίζει τις διαδικασίες για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους της συγκεκριμένης τρίτης χώρας. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίζεται η συνεχής εκπλήρωση όλων των υπόλοιπων κριτηρίων αξιολόγησης.

Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης συνέχισαν να λαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη διασφάλιση της βελτίωσης και της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων. Ο αυξανόμενος αριθμός αβάσιμων αιτήσεων ασύλου, στην περίπτωση της Μολδαβίας και της Γεωργίας, εγείρει ανησυχίες. Έχει παρατηρηθεί αύξηση της παράτυπης μετανάστευσης από την Ουκρανία, τη Σερβία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Η Αλβανία έλαβε αποτελεσματικά μέτρα, ωστόσο εξακολουθούν να απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για τη διασφάλιση της βελτίωσης και της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων. Η συνεργασία στον τομέα της επανεισδοχής και επιστροφής εξακολουθεί να εφαρμόζεται απρόσκοπτα για όλες τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, με συνολικά υψηλά ποσοστά επιστροφής, και θα πρέπει να συνεχιστεί. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, ιδίως όσον αφορά την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών στην περίπτωση της Σερβίας.

Η ταχεία σύναψη των συμφωνιών περί καθεστώτος με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση της υποστήριξης της διαχείρισης της παράτυπης μετανάστευσης, αν και η πρωταρχική ευθύνη για τη διαχείριση των συνόρων παραμένει αρμοδιότητα των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων. Η Αλβανία ήταν η πρώτη χώρα που υπέγραψε τέτοιου είδους συμφωνία περί καθεστώτος· οι συμφωνίες με τη Σερβία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας μονογραφήθηκαν. Οι διαδικασίες πρέπει ακόμη να ολοκληρωθούν, προκειμένου οι συμφωνίες με το Μαυροβούνιο και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη να μονογραφηθούν σύντομα.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα καλά διαχειριζόμενο περιβάλλον μετανάστευσης και ασφάλειας ως βασική προϋπόθεση για τη συνεχή εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης, η Επιτροπή προτρέπει να διασφαλιστεί η ευθυγράμμιση με την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ. Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη Σερβία.

Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης συνέχισαν να λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Εντούτοις, οι προσπάθειες πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από τις συγκεκριμένες χώρες εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στη διακίνηση παράνομων πυροβόλων όπλων και διαφόρων παράνομων εμπορευμάτων (ιδίως ναρκωτικών και καπνού), στην τέλεση εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, στην εμπορία ανθρώπων, στην παράνομη διακίνηση μεταναστών και στο κυβερνοέγκλημα.

Στην πρώτη έκθεση προσδιορίστηκε η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων από τη Μολδαβία για τη διασφάλιση της συνεχούς εκπλήρωσης του κριτηρίου αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και της βιωσιμότητας των μεταρρυθμίσεων. Μολονότι έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η Μολδαβία θα πρέπει να λάβει επειγόντως άμεσα μέτρα για τη διασφάλιση της εκπλήρωσης του κριτηρίου αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς. Στην πρώτη έκθεση προσδιορίστηκαν επίσης τα άμεσα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν από την Ουκρανία ώστε να διατηρηθούν τα μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων και να καταστεί δυνατή η επίτευξη περαιτέρω προόδου. Μολονότι έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την εξασφάλιση της πλήρους εφαρμογής και της βιωσιμότητας των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων και για την αντιμετώπιση των εκκρεμών συστάσεων.

Η εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων αποτελεί διαρκή και εξελισσόμενη διαδικασία. Θα συνεχιστεί η περαιτέρω παρακολούθηση, μεταξύ άλλων, μέσω συνεδριάσεων σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων, καθώς και μέσω των συνεδριάσεων και διαλόγων που πραγματοποιούνται σε τακτική βάση στο πλαίσιο της υποεπιτροπής για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια μεταξύ της ΕΕ και των χωρών που απολαύουν του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, καθώς και, κατά περίπτωση, όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την ΕΕ.